

**HYRYNSALMEN YHTENÄISKOULUN TASA-ARVO,
YHDENVERTAISUUS- SEKÄ KIUSAAMISEN JA HÄIRIN-
NÄN EHKÄISYN SUUNNITELMA**
osa opiskeluhuoltosuunnitelmaa

2023-2025

Päivitetty: 18.1.2023

Käsitelty henkilökunnan kanssa: Keväällä 2023

Käsitelty sivistyslautakunnassa:

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus.....	4
2.1 Yhdenvertaisuuteen ja syrjintään kuuluvat käsitteet.....	5
2.2. Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö.....	7
3. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet.....	8
3.1 Opetuksen järjestäminen	8
3.2 Opintosuoritusten arviointi	10
3.3 Elämäkatsomus vakaumus ja mielipide	10
3.4 Etninen tausta, kansallisuus ja kieli.....	11
3.5 Seksuaalinen suuntautuminen.....	11
3.6 Seksuaalinen häirintä ja sen ehkäisy.....	12
3.7 Vammaisuus ja terveydentila	12
4. Kiusaamisen ehkäisy.....	13
5. Koulun toimintamallit	13
5.1. Vakava väkivaltatilanne tai pahoinpitely.....	14
5.2. Syrjintä – ja häirintä	14
5.3. Kiusaamistilanteissa	15
6. Hyrynsalmen koulujen toiminta.....	19
6.1. Hyrynsalmen yhtenäiskoulun tasa-arvo ja yhdenvertaisuustilanne	19
6.1.1. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysely 4-9 luokille	20
6.1.2. Oppilaanohjauksen tasa-arvokysely.....	22
7. Seuranta ja arviointi.....	24

1. Johdanto

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta velvoittaa kouluja ja oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman perusopetusta antavissa oppilaitoksissa. Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että kouluilla pitää olla suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja että kouluissa tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä. Tasa-arvoon ja syrjintään liittyy oleellisesti myös kiusaamisen ja häirinnän toimenpiteet.

Tasa-arvon edistäminen kouluissa tarkoittaa sitä, että tyttöjä ja poikia kohdellaan tasapuolisesti ja syrjimättömästi koulupäivän kaikissa tilanteissa. Koulussa laadittava tasa-arvosuunnitelma on työkalu, joka ennaltaehkäisee sukupuolen perusteella tapahtuvaa syrjintää ja tukee sukupuolten tasa-arvon edistämistä koulun arjessa. Mukana on myös kiusaamisen ehkäisyyn ja häirintään liittyvät kuvaukset. Tavoitteena on myös, että tulevaisuudessa naiset ja miehet jakautuisivat eri tehtävätasoisille ja eri ammatteihin nykyistä tasaisemmin kykyjensä ja taipumustensa mukaan.

Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa koulussa ei saa esiintyä syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn, kuten iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä. Yhdenvertaisuuslaki, rikoslaki, tasa-arvolaki ja työläinsäädäntö tarkentavat syrjinnän kieltoa eri elämänalueilla.

Tasa-arvon edistämässä ei ole kyse vain oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta, vaan myös edellytysten luomisesta viihtyisän ja motivoivan oppimisympäristön syntymiseksi. Kun kaikkien osaamista ja työtä arvostetaan oikeudenmukaisesti, edistää se oppilaiden hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä.

Tavoitteena on tasa-arvoinen, yhteistyökykyinen sekä tuloksekas työympäristö, jossa tasa-arvo on osa koko toimintakulttuuria. Tasa-arvon edistäminen on kaikkien koulun jäsenten velvollisuus. Erityisesti koulun johdon ja henkilökunnan sitoutuminen tasa-arvoa edistäviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin on tärkeää. Tasa-arvosuunnitelman perimmäinen tarkoitus on, että tasa-arvoajatus ja – tavoite saataisiin luontevasti sisällytettyä kaikkeen koulun toimintaan.

Koulun toiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi keskeisiä kehittämisalueita ovat:

- syrjinnän ja siihen liittyvän kiusaamisen tunnistaminen ja siihen puuttuminen,
- toiminnan ja käytäntöjen yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteutuminen,
- osallisuuden lisääminen.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista vaikeuttaviin asenteisiin tulee kiinnittää koulussa huomiota. Syrjivät asenteet ovat usein tiedostamattomia ja syrjivät rakenteet vaikeasti havaittavissa. Ilman asenteellisia muutoksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tehtävät toimenpiteet jäävät vaikutukseltaan pinnallisiksi ja lyhytkestoisiksi.

Tämä suunnitelma toimii pohjana Hyrynsalmen perusopetuksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistyölle sekä kiusaamisen ja häirinnän ehkäisytyölle. Hyrynsalmen perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään kolmen vuoden välein. Tätä suunnitelmaa täydentävät koulujen oppilashuoltosuunnitelmat.

2. Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on työkalu, joka tukee sukupuolten tasa-arvon sekä kouluyhteisön jäsenten yhdenvertaisuuden edistämistä koulussa, koulun toiminnassa ja koulujen toimintakulttuurin kehittämisessä. Suunnitelma varmistaa, että kouluissa tehdään järjestelmällistä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä, johon sisältyy nykytilanteen selvittäminen, tarvittavien toimenpiteiden määrittäminen ja toteutus sekä toiminnan kehittymisen seuranta. Suunnitelma on luonteeltaan toiminnallinen. Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ja vastuut täsmennetään koulujen yhteisöllisissä oppilashuoltosuunnitelmissa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön osallistuvat kaikki koulujen toimijat: oppilaat sekä opetus- ja muu henkilökunta.

Yhdenvertaisuussuunnitelmassa tarkkaillaan koulun toimintaa kaikkien oppilaiden yhdenvertaisuuden kannalta. Tasa-arvosuunnitelma keskittyy sukupuolten tasa-arvoiseen kohteluun sekä sukupuolivähemmistöjen huomioimiseen.

2.1 Yhdenvertaisuuteen ja syrjintään kuuluvat käsitteet

Syrjinnällä tarkoitetaan yhdenvertaisuuslain 6 § mukaan:

- jotakuta kohdellaan huonommin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa (välitön syrjintä)
- näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailun kohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia (välillinen syrjintä)
- henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri (häirintä)
- ohjetta tai käskyä syrjiä.

Etninen syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn etniseen tai kansalliseen ryhmään. Etnistä syrjintää voi olla myös erilaiseen asemaan asettaminen henkilön uskonnon tai kansalaisuuden perusteella.

Häirinnällä tarkoitetaan henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri.

Muodollisen yhdenvertaisuuden toteutuminen tarkoittaa sitä, että samanlaisessa tapauksessa ihmisiä tulee kohdella samalla tavoin. Tasapuolinen kohtelu on tärkeä hallinnon oikeusperiaate. Perustuslaki kieltää ihmisten asettamisen erilaiseen asemaan ilman hy-

väksyttävää perustetta. Hallintolain 6 § mukaan viranomaisen toimien on oltava puolueetomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

Tosiasiallinen yhdenvertaisuuden toteuttaminen edellyttää yhteiskunnassa esiintyvän syrjintään perustuvan eriarvoisuuden aktiivista poistamista. Samanlainen kohtelu ei aina takaa yhdenvertaisuuden toteutumista, sillä ihmisten lähtökohdat ja mahdollisuudet ovat erilaiset. Yhdenvertaisuuden aktiivinen edistäminen voi merkitä poikkeamista samanlaisen kohtelun periaatteesta, jotta heikommassa asemassa olevien ryhmien tosiasiallinen yhdenvertaisuus toteutuisi. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttää myös välilliseen syrjintään puuttumista. Välillinen syrjintä on usein tahatonta ja perustuu esimerkiksi siihen, ettei näennäisesti puolueettoman säännöksen tai käytännön vaikutuksia erilaisiin ihmisiin tunnisteta.

Kohtuullinen mukauttaminen tarkoittaa yksittäistapauksessa toteutettavia tarpeellisia ja asianmukaisia muutoksia ja järjestelyjä, joilla ei aiheuteta suhteetonta rasitetta esimerkiksi työnantajalle tai koulutuksen järjestäjälle, ja joilla varmistetaan vammaisten henkilöiden mahdollisuus nauttia tai käyttää kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia yhdenvertaisesti muiden kanssa. Kohtuullisilla mukautuksilla edistetään vammaisten henkilöiden työllistymistä, työssä selviytymistä ja työn säilyttämistä, koulutusta ja elinikäistä oppimista.

Positiivinen erityiskohtelu tarkoittaa tietyn syrjinnälle alttiin ryhmän (esim. vanhukset, lapset, etniset vähemmistöt) asemaa ja olosuhteita parantavia erityistoimenpiteitä, jotka tähtäävät tosiasiallisen yhdenvertaisuuden turvaamiseen eivätkä asteeltaan muodostu toisia syrjiviksi. Yhdenvertaisuuslain 7 § mukaan positiivisen erityiskohtelun on oltava pyrintä tavoitteen kannalta oikeasuhteista. Suppeassa oikeudellisessa tarkastelussa positiivisella erityiskohtelulla tarkoitetaan määräaikaiseksi suunniteltuja rekrytointiin, uralla etenemiseen ja oppilasvalintoihin liittyviä toimenpiteitä, joilla lisätään aliedustettujen ryhmien osuutta työpaikoilla, eri henkilöstöryhmissä ja oppilaitoksissa. Ennakkoon suunnitellut painotukset vaikuttavat tilanteissa, joissa kahta muodollisesti pätevää hakijaa verrataan keskenään aliedustettua ryhmää edustavan hakijan hyväksi.

Laajemmassa tarkastelussa positiivisella erityiskohtelulla tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan eri ryhmien tosiasiallista yhdenvertaisuutta ja osallistumismahdollisuuksia eri elämäntilanteissa. Esimerkiksi romanilasten koulunkäyntiä tukevat erityisjärjestelyt sekä tulkauksen ja erikielisten tiedotusmateriaalien käyttö huonosti suomea puhuvien henkilöiden

kanssa asioidessa ovat tällaisia toimenpiteitä. Tässä tapauksessa voidaan puhua myös asiakaslähtöisestä palveluiden kehittämisestä.

Yhdenvertaisuuslain 5 § mukaan koulutuksen järjestäjän on tarvittaessa tehtävä kohtuullisia mukautuksia vammaisten henkilöiden työhön tai koulutukseen pääsyn, työssä selviämisen ja työuralla etenemisen turvaamiseksi.

2.2. Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (1329/2014) 5a§

5 § Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että työillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

5 a § Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintasuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla.

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325

6 § Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

3. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet

3.1 Opetuksen järjestäminen

Opetussuunnitelman perusteissa todetaan:

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetus kartuttaa inhimillistä ja sosiaalista pääoma. Inhimillinen pääoma koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä. Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa.

Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Opetus lisää ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta ja auttaa hahmottamaan kulttuureita menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumoina, joissa jokainen voi itse olla toimijana.

Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista.

Hyrnsalmen yhtenäiskoulussa huolehditaan, että oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Opetuksessa käytettävät työvälineet, työaineet ja oppimateriaalit ovat kaikkien saatavilla. Oppilaat eivät saa joutua epätasa-arvoiseen asemaan esimerkiksi sen vuoksi, että osalla oppilaista on käytettävissä omia digitaalisia laitteita. Mikäli opetukseen sisältyy leirikouluja, retkiä tai opintokäyntejä, jotka ovat maksullisia, varmistetaan, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus osallistua varallisuudesta ja koulukuljetuksessa olemisesta huolimatta. Oppilaalla on oikeus saada myös maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä oppilashuolto sekä laissa määritellyt opintososiaaliset edut ja palvelut. Oppilashuollon palveluiden tulee olla yhdenvertaisesti saavutettavissa riippumatta siitä, missä koulussa oppilas opiskelee.

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Hyrnsalmen yhtenäiskoulussa noudatetaan Verso ja KiVa – koulu ohjelmia. Ohjelmat tarjoavat koulun henkilökunnalle tietoa kiusaamisesta ja siihen puuttumisesta sekä sitouttavat kaikki koulun

aikuiset kiusaamisen vastaiseen työhön. Sen avulla varmistetaan, että kouluissa puututaan kaikenlaiseen kiusaamiseen ja syrjintään ja kasvatetaan oppilaita, jotka eivät kiusaa muita. Kouluissa toteutetaan myös vuosittain valtakunnalliset kiusaamiskyselyt (esim. KiVa-koulu). Lisäksi tehdään kaksi koulun omaa kiusaamiskyselyä

Koulun aikuisten toiminnassa otetaan huomioon oppilaan edun ensisijaisuus, oppilaan oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi sekä oppilaan näkemysten kunnioittaminen. Vaikka opetus on mahdollisimman sukupuolineutraalia eli oppilaiden sukupuoleen kiinnitetään mahdollisimman vähän huomiota, otetaan opetuksessa myös huomioon ns. sukupuolisensitiivisyys eli tavoitteena on tunnistaa tyttöjen ja poikien erilaiset tarpeet eri ikä- ja kehitysvaiheissa. Opiskeluolot järjestetään sellaisiksi, että ne sopivat sekä tytöille että pojille. Molempia sukupuolia tulee kannustaa löytämään omat henkilökohtaiset vahvuutensa ja tukea opinnoissa tasapuolisesti sukupuolesta riippumatta.

3.2 Opintosuoritusten arviointi

Arviointi perustuu opetussuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteet ja arviointiperusteet kerrotaan oppilaille. Oppilaan ikä huomioiden oppilasta ohjataan asettamaan itse tavoitteita omalle oppimiselleen. Arvioinnissa ei verrata oppilaiden suorituksia toisiinsa eikä arviointi kohdistu oppilaan persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin tulee olla oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä ja opettajan on annettava oppilaalle jatkuvaa palautetta hänen edistymisestään. Oppilaalle on annettava mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisilla tavoilla. Käyttäytyminen arvioidaan erikseen, eikä oppilaan käytös vaikuta yksittäisestä oppiaineesta saatavaan arvosanaan. Oppilaalla on oikeus saada tietoa opettajalta arviointiperusteiden soveltamisesta häneen. Perusopetuksen päättöarvosanat annetaan yhdenvertaisin perustein. Koulun sisällä on yhtenäinen arviointikulttuuri.

3.3 Elämäkatsomus vakaumus ja mielipide

Syrjintä vakaumuksen perusteella on laissa kielletty. Kiellettyä on myös oman syrjivän käytöksen perusteleminen vakaumuksella. Syrjintä vakaumuksen perusteella tarkoittaa ihmisen elämäkatsomuksellisten arvojen loukkaamista. Hyrynsalmen yhtenäiskoulussa kunnioitetaan ihmisten erilaisia elämäntapoja ja – arvoja. Ilmapiiri on erilaisia vakaumuksia kohtaan avoin ja erilaisiin vakaumuksiin suhtaudutaan yhdenvertaisesti. Koska epäkunnioittava suhtautuminen toisen vakaumukseen saattaa johtua tietämättömyydestä ja en-

nakkoluuloista, pyritään järjestämään mahdollisuuksia tutustua erilaisiin arvomaailmoihin. Kouluissa voi vierailta tasapuolisesti eri elämäkatsomuksellisia mielipiteitä edustavia vieraita kuten esimerkiksi uskonnollisten seurakuntien ja yhdistysten edustajia sekä yhteiskunnallisia järjestöjä. Virallisessa tiedotuksessa ja henkilökunnan antamassa neuvonnassa kunnioitetaan erilaisia vakaumuksia ja erilaisia arvopohjia. Ruokailussa otetaan huomioon vakaumukset sekä erityisruokavaliot. Kirkollisista tilaisuuksista tiedotetaan huoltajia ja oppilaalla on mahdollisuus olla osallistumatta uskonnolliseen tapahtumaan ja hänelle tarjotaan vaihtoehtoinen tapahtuma. Hyrynsalmen yhtenäiskoulussa opetetaan elämäkatsomustietoa.

3.4 Etninen tausta, kansallisuus ja kieli

Etnisestä taustastaan, kansallisuudestaan tai kielestään riippumatta kaikki ovat samanarvoisia. Oppilaiden, henkilökunnan ja vierailijoiden oikeutta etniseen ja kulttuuriseen identiteettiin kunnioitetaan. Rasismia ja etnistä syrjintää ei sallita. Tavoitteena on, että syrjintä ehkäistään jo ennalta. Syrjintätapaukset tunnistetaan ja niihin puututaan välittömästi. Monimuotoisuutta arvostavaa ja keskustelevaa toimintakulttuuria kehitetään sekä tuetaan tasa-arvoista kohtaamista ja vuorovaikutusta. Pyritään huolehtimaan tulkkipalveluista, jotta esimerkiksi koulun ja kodin yhteistyötä voidaan toteuttaa oppilaan huoltajan äidinkielenä huolimatta. Erilaisia ajattelu- ja toimintatapoja sallitaan ja hyväksytään. Monikulttuurisuutta pidetään positiivisena resurssina, johon erilaiset ihmiset tuovat täydentävää osaamista. Monimuotoista osaamista pyritään hyödyntämään kaikessa toiminnassa. Hyrynsalmen yhtenäiskoulussa opetetaan S2-kieltä.

3.5 Seksuaalinen suuntautuminen

Hyrynsalmen yhtenäiskoulussa moninaiselle sukupuolen tai sukupuoli-identiteetin ilmaisulle ja sukupuoli-identiteetin kehittymiselle ja sen pohtimiselle annetaan tilaa ja aikaa. Oppilaan, henkilökuntaan kuuluvan ja vierailijan seksuaalista suuntautumista kunnioitetaan. Seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää ei sallita. Erilaisten ihmisten kohtaamisen ja arvostamisen kulttuuria tuetaan ja edistetään. Hyväksyvää, avointa ja sallivaa ilmapiiriä rakennetaan tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Oppilaat ja henkilökunta ottavat toiminnassaan ja tiedotuksessaan huomioon seksuaalisen moninaisuuden. Seksuaalisesta moninaisuudesta kerrotaan ja keskustellaan oppitunneilla osana opetussuunnitelmia ja opetusta.

3.6 Seksuaalinen häirintä ja sen ehkäisy

Seksuaalinen häirintä on ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan toisen koskemattomuutta. Seksuaalisella häirinnällä luodaan usein uhkaava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Sillä on yhtymäkohtia kiusaamiseen, mutta häirinnän ei tarvitse aina olla ilkeämielistä. Vakavimmillaan häirintä voi muuttua seksuaaliseksi väkivallaksi ja rikokseksi. Seksuaalinen häirintä voi olla esim.

- vihjailevia eleitä tai ilmeitä,
- härskejä puheita, nimittelyä, kaksimielisiä vitsejä,
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset,
- pornoaineiston esille asettaminen, seksuaalisesti värityneet kirjeet, puhelinsoitot tai sähköpostit,
- fyysinen koskettelu, seksuaalisväritteiset ehdotukset tai vaatimukset,
- siihen voi liittyä myös seksuaalista väkivaltaa, esimerkiksi raiskaus tai sen yritys.

Kaikkien Hyrynsalmen yhtenäiskoulussa opiskelevien tai työskentelevien tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti. Minkäänlaista henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa seksuaalista tai muuta häirintää - ei henkistä eikä fyysistä suvaita. Epäasialliseen kielenkäyttöön ja käyttäytymiseen puututaan. Jos oppilas on joutunut sukupuolisen häirinnän kohteeksi, tulee tämä ilmaista häiritsijälle ja mikäli tämä ei auta, tulee ilmoittaa asiasta huoltajalle, opettajalle tai rehtorille. Tiedon saatuaan koulu ryhtyy poistamaan ongelmaa käytettävissään olevin keinoin. Toimenpiteet valitaan tapauskohtaisesti. Vakavimmat tapaukset ovat aina rikoksia ja niiden selvittely kuuluu poliisille.

3.7 Vammaisuus ja terveydentila

Ketään ei syrjitä vamman tai terveydentilan perusteella. Ihmisen kohtelu on yhdenvertaista ja asiallista, on sitten kyse psyykkisestä tai fyysisestä sairaudesta tai vammasta. Oppilaalla ja henkilökuntaan kuuluvalla on oikeus päättää, mitä hän kertoo yhteisönsä henkilöille terveydentilastaan tai vammastaan. Asiasta sovitaan aina oppilaan huoltajan kanssa. Koulussa tehdään mahdollisuuksien mukaan erityisjärjestelyjä tai opiskelupaikka osoitetaan toisen kunnan kouluun, jossa erityisjärjestelyt ovat mahdollisia. Erityisjärjestelyistä sovitaan erikseen asianomaisen kanssa. Esteettömät kulkureitit merkitään selkeillä opasteilla. Esteettömyys (portaat, hissit, ovet, wc-tilat, valaistus, hälyä ja kaikua vaimen-

tavat materiaalit) varmistetaan suunniteltaessa uusia rakennuksia tai peruskorjattaessa vanhoja tiloja. Ovien avautumismekanismit suunnitellaan siten, että kaikki voivat käyttää samoja kulkureittejä. Viestintää (verkkosivut, oppaat, esitteet, opetusmateriaali, asiakirjat) kehitetään kaikkien saavutettavaan muotoon. Tarvittaessa hankitaan esimerkiksi siirrettäviä induktiosilmukoita ja henkilökuntaa koulutetaan niiden käyttöön.

4. Kiusaamisen ehkäisy

Koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas joutuu toistuvasti saman tai muiden luokkien kiusaamisen kohteeksi. Kiusaajia voi olla yksi tai useampia. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista, pilkkaamista, yksin jättämistä tai muuta sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista.

Kiusaamiseen johtavia tekijöitä:

- kiusaaja haluaa tuottaa itselleen mielihyvää
- itseluottamuksen puute, sekä kiusaajalla että kiusatulla
- TV-ohjelmien antama aggressiivinen toimintamalli
- ympäristön aiheuttama turhautuminen
- kateus hyvin menestyviä oppilaita kohtaa

Kiusaamistilanteessa esiintyviä rooleja:

☐ kiusaaja	☐ vahvistaja
☐ kiusattu	☐ puolustaja
☐ apuri	☐ ulkopuolinen

5. Koulun toimintamallit

Koulujen tulee aktiivisesti arvioida tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Koulun toiminnan kehittämiseen tähtäävä suunnitelmallinen sukupuolten välistä tasa-arvoa edistävä työ tehdään aina yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Oppilaiden tulee osallistua koulussa tehtävään suunnitelmalliseen työhön lasten ikä ja kehitys huomioiden. Kunkin koulun velvollisuus on selvittää miten oppilaat kokevat tasa-arvon toteutuneen

omassa koulussaan. Kartoitus oppilaitoksen todellisen ja ajantasaisen tasa-arvotilanteen kartoittamiseksi tehdään oppilaiden sekä opetushenkilöstön keskuudessa arviointisuunnitelman mukaisessa syklissä tehtävän kyselyn avulla.

Kartoituksessa kysytään esimerkiksi koulun vuorovaikutus- ja toimintakulttuurista, koulun ilmapiiristä, opetuksesta, opinto-ohjauksesta, oppimateriaaleista, seksuaalisesta ja sukupuolen perusteella tapahtuvasta häirinnästä, toiveista ja kehittämisideoista tasa-arvon edistämiseksi sekä jatkossa kysymyksiä aikaisempien tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista. Tasa-arvokysymyksiä on hyvä myös käsitellä oppitunnilla tai teemapäivän puitteissa. Koulussa tehdyn kartoituksen perusteella sovitetaan kehittämiskohteet ja mahdollisimman konkreettiset toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Ne kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Yhdessä sovittujen toimenpiteiden lisäksi on hyvä myös nimetä toimijat, toimenpiteet vastuuhenkilöineen sekä aikataulu havaittujen epäkohtien poistamiseen. Koululla on ajan tasalla oleva suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Peruslähdekohtana on, että Hyrynsalmen yhtenäiskoulussa ei käytetä väkivaltaa – ei fyysistä eikä henkistä. Jokaisella koulussa työskentelevällä, niin oppilaalla kuin henkilökunnan edustajallakin, on oikeus turvalliseen työympäristöön.

5.1. Vakava väkivaltatilanne tai pahoinpitely

Vakavissa väkivaltatilanteissa otetaan heti välittömästi tapahtuneen jälkeen yhteys oppilaan huoltajiin. Lisäksi poliisi on syytä kutsua heti paikalle. Alaikäisen pahoinpitely on virallisen syytteen alainen rikos ja poliisilla on velvollisuus toimia. Asiaa ei kuitenkaan välttämättä saateta syyteharkintaan, vaan vähäisissä rikkeissä poliisi voi luopua lisätoimenpiteistä, ellei asianomistajalla ole vaatimuksia. Alle 15-vuotias ei ole rikosoikeudellisesti vastuussa teoistaan, mutta hän on korvausvelvollinen aiheuttamastaan vahingosta. Monet koulussa tapahtuneista väkivaltatilanteista voidaan hoitaa sopimalla oppilaiden ja huoltajien kanssa.

5.2. Syrjintä – ja häirintä

Häirintää pyritään ennaltaehkäisemään seuraavin toimenpitein:

- Jokaisessa luokassa keskustellaan häirintään liittyvistä asioista.
- Erityisesti kiinnitetään huomiota uusien oppilaiden sopeutumiseen kouluun.
- Rohkaistaan ilmoittamaan syrjinnästä tai häirinnästä, nimettömyys ei ole hyvä lähtökohta
- Seksuaalista häirintää koskeva tieto edellyttää useimmiten tiedon välittämistä. Perusopetuksessa opiskelijan yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon osallistuvilla on salassapidon estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijan opettajalle, rehtorille ja opetuksesta vastaavalle viranomaiselle opiskelijan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

Häirintään puuttuminen tehdään KiVa-lomakkeisiin:

- Ensisijaisena vastuuhenkilönä on aikuinen (opettaja tai kuka tahansa muu henkilökuntaan kuuluva), joka on ensimmäisenä tilanteessa mukana.
- Keskustellaan asianosaisten kanssa ja selvitetään tilanteen kulku
- Kirjataan tapahtumat
- Järjestetään osapuolien kuuleminen ja sovitaan, että häirintä loppuu ja tehdään selväksi, mitä tapahtuu jatkossa, jos sopimus ei pidä
- Sovitaan seurannasta
- Ilmoitetaan asiasta vakavuusasteen mukaan huoltajalle, koulun oppilashuoltohenkilöstölle, koulukuraattorille jne.
- Suoritetaan mahdolliset rankaisutoimet
- Oppilashuolto huolehtii, että sekä uhri että tekijä saavat tarvitsemansa tuen. Mikäli kyseessä on laajempi ilmiö, päätetään yhteisistä toimintatavoista.
- Seurataan, toistuuko tilanne
- Jos tilanne toistuu, pyydetään tekijän huoltajat tulemaan koululle ja selvittämään tilannetta ja pohtimaan, mitä tehdään seuraavaksi. Vakavammissa tapauksissa arvioidaan myös lastensuojelun ja poliisin tarve.

5.3. Kiusaamistilanteissa

Koulukiusaamista voi ehkäistä toimilla sekä luokassa että luokan ulkopuolella. Hyrynsalmen yhtenäiskoulussa ei hyväksytä kiusaamista normaalina koulun arkeen kuuluvana ilmiönä vaan työskennellään tehokkaasti sen ehkäisemiseksi.

Ennaltaehkäisevät toimet koulun tasolla:

- opettajien välinen yhteistyö, opettajien tiedottaminen ja kouluttaminen
- tehokas ja riittävä välituntivalvonta
- verkostoyhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa
- kiusaamiskyselyt kaikille oppilaille 2 kertaa vuodessa
- keväällä kaikille luokille valtakunnallinen KiVa -kysely

Ennaltaehkäisevät toimet luokan tasolla:

- luokan yhteiset pelisäännöt
- työmenetelmät, jotka vaativat oppilaiden yhteistyötä
- yhteiset retket ja leirikoulut
- museopäivät alkusyksystä: ryhmäyttäminen
- KiVa –kouluohjelman mukaiset tunnit 1, 4 ja 7 -luokalle
- vapaa, keskusteluun ja tunteiden ilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri
- yhteistyö opettajan ja vanhempien välillä
- vanhempien keskinäinen yhteistyö

Kun kiusaaminen havaitaan tai siitä tullaan aikuiselle kertomaan, on tärkeää, että asia selvitellään välittömästi. Kiusaamistilanteissa toimintamallia toteutetaan seuraavasti:

Puuttuminen

Jokainen koulussa työskentelevä on velvollinen puuttumaan kiusaamiseen havaitessaan sitä ruokalassa, välitunnilla, käytävällä tai luokassa. tilanne lopetetaan ja ohjat otetaan aikuisen käsiin. Tarvittaessa pyydetään paikalle toinen aikuinen, osapuolten luokanopettaja tai luokanvalvoja. Ulkopuoliset ohjataan pois paikalta.

Selvittely

Tilannetta selviteltäessä aloitetaan aikuisen havainnosta ja kerrotaan, miksi aikuinen puuttuu asiaan. Vetäydytään mahdollisuuksien mukaan rauhalliseen keskustelupaikkaan. Kuullaan tasapuolisesti kaikkia osapuolia. Kiusaamista selvittelevät ensin opettajat ja tarpeen mukaan myös rehtori. Tarvittaessa voidaan apuna käyttää oppilashuoltohenkilöstöä. Pienemmät kiusaamistapaukset ohjataan Versoon joko oppilas tai opettajajohtoisesti käsiteltäväksi. Vakavat kiusaamistapaukset siirretään KiVa –tiimille,

jossa asiaa selvittää kaksi opettajaa. Vakavissa kiusaamistapauksissa kutsutaan aina poliisi paikalle. Opettajaan kohdistuvassa väkivaltatilanteessa voi tarvittaessa konsultoida myös työsuojeluvaltuutettua tai ammattijärjestön juristia.

Kirjaaminen ja huoltajille tiedottaminen

Asiasta tiedotetaan asianomaisten luokanopettajille tai luokanvalvojille ja myös asianosaisten huoltajille. Verso - tapauksissa täytetään sovittelupyynnö ja sopimus. KiVa – tiimille ohjattavissa kiusaamistapauksista tulee täyttää KiVa -ohjelman kiusaamistapausten seulontalomake, joka toimitetaan KiVa – tiimin jäsenille. (ops:in liite A20b)

Sopimus, rangaistus, seuraamus

Sovittelusta ei tule rangaistuksia, koska asia sovitaan ja mahdolliset aineelliset vahingot sovitaan kuinka ne korvataan. Anteeksi pyyntö esitetään. KiVa-selvittelyssä sovitaan lisäksi rangaistuksesta tai seuraamuksesta. (Anteeksi pyyntö, jälki-istunto, sovittelu, vahingonkorvaus)

Seuranta

Verso sovittelussa on kahdenviikon seuranta-aika, jonka jälkeen pidetään seurantalaveri, jossa tarkistetaan onko sopimus pitänyt. KiVa – selvittelyyn päätyneissä tapauksissa suoritetaan ensimmäinen seuranta noin viikon päästä käsittelystä. Tämän seurannan perusteella asia voidaan loppuun käsitellä tai jos kiusaaminen ei ole loppunut, asiaa käsitellään uudelleen ja seuranta jatkuu. Ellei tilanne korjaannu, voidaan ottaa yhteys tarvittaessa ulkopuoliseen sovittelijaan.

Dokumentointi

Verso-sovittelusta täytetään sovittelulomake. KiVa- selvittelyyn johtaneissa kiusaamistapauksissa selvittelyn yhteydessä kaikki esiin tulleet ja sovitut asiat kirjataan erilliseen KiVa – koulun lomakkeeseen (ops:in liite A20b), joka arkistoidaan kansliaan lukolliseen kaappiin.

Kiusaamisen jälkihoito

- Oppilaalle tarjotaan mahdollisuus käyttää hyödyksi miekkarin, kuraattorin ja/ tai psykologin palveluja. Opettaja on tukena ajan varaamisessa.

- Oppilashuollollinen seuranta/ koulun sisäinen oppilashuoltoryhmä tai oppilaskohtainen asiantuntijaryhmä seuraa selvittelyjen asioiden yleistilannetta ja sopii tarvittavat menettelytavat

Miten toimin kiusaamistilanteissa – neuvoja

Oppilas

- Kerron aikuiselle, kun havaitsen kiusaamista.
- Tuen kiusattua olemalla ystävä hänelle.
- Vältän yhdessäoloa kiusaajan kanssa vapaa-ajalla
- Käytän huumoria viedäkseen pohjan pois kiusaamiselta.
- Vahvistan omaa itsetuntoani
- Sanon päättäväisesti ”Jättäkää minut rauhaan” ja lähde pois.

Huoltaja

- Ole aidosti kiinnostunut lapsestasi ja tue hänen itsetuntonsa kehitystä.
- Pyri luomaan kotiin turvallinen ilmapiiri, jotta lapsesi voi avoimesti keskustella kiusaamiseen liittyvistä asioista kotona.
- Rohkaise lastasi löytämään ystäviä.
- Rajoita väkivaltaisten ohjelmien katsomista ja noudata annettuja ikärajoja.
- Opetä lapsellesi tapoja sanoa vastaan kiusaamistilanteissa.
- Kehitä lapsesi itsevarmuutta, ottamaan katsekontakti, puolustamaan itseään verbaalisesti jne.
- Ole mukana koulun kiusaamista vastaan järjestettävissä toimenpiteissä.
- Ota kiusaamistapauksissa välittömästi yhteyttä kouluun.
- Näytä hyvää esimerkkiä haastavissa tilanteissa

Opettaja

- Seuraa oppilaita ja ole kiinnostunut heidän asioistaan.
- Tarkista, että valvonta toimii sovitulla tavalla.
- Kanavoi negatiivinen käyttäytyminen tuottavaksi käytökseksi.
- Integroi opetukseen kiusaamista käsittelevää aineistoa.
- Luo oppilaille kiusaamista vastustava asenne.
- Sopikaa selvät pelisäännöt kiusaamisen seuraamuksista ja noudattakaa niitä.

- Kiusaamistapaukset tulee aina kirjata, jotta oppilaat huomaavat, että kiusaamistapaukset otetaan vakavasti

Rehtori

- Huolehdi, että kiusaamisen vastainen toimintamalli on koulussamme käytössä.
- Varmista, että toimintamallista on keskusteltu yhdessä oppilaiden, heidän vanhempainensa ja koulun henkilökunnan kanssa.
- Varmista, että kaikki koulussa työskentelevät ovat tietoisia siitä, että kiusaamista ei hyväksytä ja että kiusaamisongelman poistamiseksi annetaan apua.
- Varmista, että kiusaamistapaukset kirjataan, ne käsitellään, uhreja tuetaan ja kiusaajat lopettavat kiusaamisen.

6. Hyrynsalmen koulujen toiminta

6.1. Hyrynsalmen yhtenäiskoulun tasa-arvo ja yhdenvertaisuustilanne

- tietoisuus asiasta lisääntynyt, koulutuksia aihepiiriin liittyen tarpeen mukaan
- tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden huomioiminen ryhmäjaossa (liikunnassa ja käsityössä sekaryhmät), valinnaisaineissa sekaryhmät yli vuosiluokkien,
- tasa-arvo ja yhdenvertaisuus huomioidaan koulutuspaikan ohjauksessa, oppiaineissa ja oppimateriaalin valinnassa
- asenteiden muutos ja toisen arvostamiseen ohjaaminen: KiVa oppitunnit, teemaviikot, monialaiset oppimiskokonaisuudet
- Hyvinvoinnin vuosikello käytössä
- kodin ja koulun yhteistyön monipuolisuus, vanhempainillat
- suunnitelma kiusaamisen ehkäisemiseksi on käytössä
- suunnitelma väkivallalta ja häirinnältä suojaamiseksi on käytössä
- kasvatustieteelliset toimintamallit on olemassa ja käytössä
- järjestyssäännöt ja luokkakohtaiset yhdessä tehdyt säännöt
- vanhempainyhdistyksen toiminta, opettaja yhteyshenkilönä
- oppilaskunnan ja tukioppilaiden järjestämä toiminta

- kokoaikainen koulunuorisotyöntekijä (kevät 2023), koulukohtauttaja yhden päivän viikossa etsivä nuorisotyöntekijä koululla ajoittain
- kiinnitetään huomiota puhetapaan ja vuorovaikutuksen laatuun, kampanjoita
- turvataitoja opetetaan ikätasoon sopivasti, Nouhätä
- avoin ja hyvä tiedottaminen
- tilojen esteettömyys
- koulunkäynninohjaajat käytettävissä kaikilla vuosiluokilla
- S2-opetus tarpeen mukaan
- Kiva-oppitunnit 1,4 ja 7 luokille
- tuen järjestelyt ja apuvälineet, kolmiportainen tuki käytössä, oppilashuollolliset varhaisen puuttumisen vanhempainillat

Kyselyt:

- Kiva kysely 2 krt vuosi
- Valtakunnallinen Kiva-kysely keväällä
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysely osana Kiva kyselyä luokille 4-9
- Laajat terveystarkastukset 5 ja 8 luokilla
- Oppilaanohjauksen tasa-arvokysely 9 luokille

Kehittämiskohteet katsotaan vuosittain tehtävistä kyselyistä ja oppilaitoksen Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos selvityksestä (3 vuoden välein). Kiva kyselyissä nousee vähän kiusaamisia ja pääosin opettaja ovat ne selvittäneet. Kiva selvityksiä on muutama lukuvuodessa. Versoselvittelyjä ei ole ollut muutama vuoteen. Tavoitteena on perehdyttää opettajia Verso-toimintaa keväällä 2023. Koulun kysely on tarkoitus muuttaa sähköiseen muotoon lukukaudeksi 2023-2024 alkaen.

6.1.1. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysely 4-9 luokille

Kysely tehdään kerran vuodessa ja on osa Kiva-kyselyä.

Perustiedot: _____ poika

_____ tyttö _____ muu

___ en halua vastata

Luokka:

___4 ___5 ___6 ___7 ___8 ___9

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo asiat ovat mielestäni tärkeitä K E

MITEN KOEN KOULUNI?

Tulen mielelläni kouluun K E

Koen oloni turvalliseksi koulussa K E

Voin kääntyä opettajan puoleen, jos minulla on huolia K E

Ilmapiiri koulussa on salliva K E

Koulussamme syrjitään oppilaita K E

OPETUS JA OHJAUS

Koulussa sukupuoli vaikuttaa siihen miten opettaja kohtelee häntä

K E eos

Sukupuoli vaikuttaa opintosuoritusten arviointiin

K E eos

Kaikkia kannustetaan samalla tavoin sukupuolesta riippumatta

K E eos

Oppilas saa ilmaista mielipiteitään sukupuolesta riippumatta

K E eos

Uskallatko kertoa oman mielipiteesi koulussa

K E eos

SEKSUAALINEN JA SUKUPUOLEEN PEUSTUVA HÄIRINTÄ

Vartalooni kohdistuu ikäviä huomautuksia ja nimittelyä	K	E
Kuulen loukkaavaa kaksimielistä tai härskiä puhetta	K	E
Somessa olen nähnyt loukkaavia tai ahdistavia kuvia tai julkaisuja	K	E
Olen saanut ahdistavia viestejä tai puheluita	K	E
Olen kokenut epämiellyttävää fyysistä koskettelua	K	E
Olen saanut seksuaalisia ehdotuksia, jotka koen ahdistavina	K	E
Olen itse tehnyt yllä esitettyjä asioita	K	E

Jos olet vastannut K-kohtaan joissakin edellä olevista, vastaa näihin kysymyksiin

Oletko kertonut asiasta aikuiselle (esim. huoltaja/opettaja) K E

Oliko häirintää tehnyt henkilö

___ oppilas ___ henkilökuntaan kuuluva ___ muu tuttava

Haluan puhua näistä asioista

_____ kanssa

6.1.2. Oppilaanohjauksen tasa-arvokysely

Kysely tehdään oppilaanohjauksen tunneilla 9. luokan keväällä

Perustiedot:

___ tyttö

___ poika

___ muu

___ en halua vastata

Valinnaisaineet ovat olleet poikia suosivia	K	E
Valinnaisaineet ovat olleet tyttöjä suosivia	K	E
Tyttöjä rohkaistaan myös miesvaltaisille aloille	K	E
Poikia rohkaistaan myös naisvaltaisille aloille	K	E
Tytöt ohjataan vain naisten työtehtäviin	K	E
Pojat ohjataan vain miesten ammatteihin	K	E
Olen saanut vapaasti tutustua haluamiini ammatteihin	K	E
Sukupuoli on vaikuttanut jatko-opintovalintaani	K	E

Mielestäni on olemassa miesten ammatteja ja naisten ammatteja K E

Mainitse yksi esimerkki molemmista jos vastasit K

Jatko-opinto valintoihini ovat vaikuttaneet muiden ajatukset alan sopivuudesta K E

Olemme käsitelleet jossain oppiaineessa tasa-arvoa K E

Jos vastasit K, missä oppiaineessa:

7. Seuranta ja arviointi

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelua sekä kiusaamisen ja häirinnän ehkäisyä ohjaavat suunnitelmat ja toimenpiteet sekä toiminnan seuranta ja arviointi kirjataan yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toimesta koulun oppilashuoltosuunnitelmaan. Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma liitetään osaksi koulun lukuvuosisuunnitelmaa osana laaduntarkkailua. Oppilashuoltosuunnitelmaan kirjattua toiminnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus sekä kiusaamisen ja häirinnän ehkäisytyötä päivitetään kolmen vuoden sykleissä sisältäen edellä esitetyt kolme toimintoa: selvityksen koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteesta, tarvittavat toimenpiteet sekä arvion toiminnan toteutumisesta ja tuloksista. Kyselyt tehdään vuosittain, joiden pohjalta päivitetään toimintoja

Lainsäädäntö:

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Oheismateriaalia:

https://www.oph.fi/download/173318_tasa_arvoty_o_n_taitolaji.pdf

<https://yhdenvertaisuus.fi/etusivu>

http://maailmankoulu.fi/wp-content/uploads/2018/02/yhdenvertaisuus_opas_web.pdf

https://www.oph.fi/download/189829_Opas_seksuaalisen_hairinnan_ennaltaehkaisemiseksi_ja_siihen_puuttumiseksi_ko.pdf

<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131467/stop-vakivallalle.pdf?sequence=1&isAllowed=y>